

From Cardiff United Synagogue, Cyncoed, Cardiff

<http://stainedglass.llgc.org.uk/object/3819>

Judges 18

שִׁפְטִים יח

בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל
 וּבַיָּמִים הָהֵם שָׁבַט הַדָּנִי מִבְּקֹשׁ-לוֹ גִּחְלָה לְשָׁבֶת
 כִּי לֹא-נִפְלָה לוֹ עַד-הַיּוֹם הַהוּא בְּתוֹךְ-שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִחְלָה:

וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי-דָן | מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֲמֵשָׁה אַנְשִׁים מִקְּצוֹתָם אַנְשִׁים בְּנֵי-חֵיל מִצְרַעָה
 וּמֵאֲשֶׁתָּאֵל לְרַגֵּל אֶת-הָאָרֶץ וּלְחַקְרָהּ
 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם
 לָכוּ חַקְרוּ אֶת-הָאָרֶץ
 וַיָּבֹאוּ הַרְאָפְרַיִם עַד-בַּיִת מִיכָה
 וַיְלִינוּ שָׁם:

הָמָּה עַם-בַּיִת מִיכָה וְהָמָּה הִכִּירוּ אֶת-קוֹל הַנְּעַר הַלְוִי
 וַיִּסְּרוּ שָׁם וַיֹּאמְרוּ לוֹ
 מִי-הִבִּיאָךְ הֵלֶם וּמֵה-אֲתָה עֹשֶׂה בָּזָה וּמֵה-לָּךְ פָּה:

Zorah

zō'ra (צָרְעָה, *cor'āh*; Σαράά, *Saraa*):

A city on the border of Dan, between Eshtaol and Ir-shemesh (Jos_19:41); the birthplace of Samson (Jdg_13:2, Jdg_13:25); near here too he was buried (Jdg_16:31); from here some Danites went to spy out the land (Jdg_18:2, Jdg_18:11). In Jos_15:33 it is, with Eshtaol, allotted to Judah, and after the captivity it was reinhabited by the “children of Judah” (Neh_11:29, the King James Version “Zareah”). It was one of the cities fortified by Rehoboam (2Ch_11:10).

(International Standard Bible Encyclopedia, 1939)

Eshtaol

esh'tā-ol (אֶשְׁתָּאֹל, *'eshtā'ōl*; Ἄσταῶλ, *Astaōl*):

A town in the Shephelah of Judah named next to Zorah (Jos_15:33; Jos_19:41). Between these two cities lay Mahaneh-dan (the camp of Dan) where the Spirit of the Lord began to move Samson (Jdg_13:25), and where he was buried (Jdg_16:31). A contingent from Eshtaol formed part of the 600 Danites who captured Laish (Jdg_18:2, Jdg_18:11).

(International Standard Bible Encyclopedia, 1939)

Territory of Dan

The portion assigned to Dan adjoined those of Ephraim, Benjamin and Judah, and lay on the western slopes of the mountain. The reference Jdg_5:17 : “And Dan, why did he remain in ships?” seems to mean that on the West, Dan had reached the sea. But the passage is one of difficulty. We are told that the Amorites forced the children of Dan into the mountain (Jdg_1:34), so they did not enjoy the richest part of their ideal portion, the fertile plain between the mountain and the sea. The strong hand of the house of Joseph kept the Amorites tributary, but did not drive them out. Later we find Dan oppressed by the Philistines, against whom the heroic exploits of Samson were performed (Jdg 14ff). The expedition of the Danites recorded in Jdg 18 is referred to in Jos_19:47.

(International Standard Bible Encyclopedia, 1939)

The Danite Raid

The story affords a priceless glimpse of the conditions prevailing in those days. Desiring an extension of territory, the Danites sent out spies, who recommended an attack upon Laish, a city at the north end of the Jordan valley. The people, possibly a colony from Sidon, were careless in their fancied security. The land was large, and there was “no want of anything that was in the earth.” The expedition of the 600, their dealings with Micah and his priest, their capture of Laish, and their founding of an idol shrine with priestly attendant, illustrate the strange mingling of lawlessness and superstition which was characteristic of the time. The town rebuilt on the site of Laish they called Dan - see following article. Perhaps 2Ch_2:14 may be taken to indicate that the Danites intermarried with the Phoenicians. Divided between its ancient seat in the South and the new territory in the North the tribe retained its place in Israel for a time (1Ch_12:35; 1Ch_27:22), but it played no part of importance in the subsequent history. The name disappears from the genealogical lists of Chronicles; and it is not mentioned among the tribes in Rev_7:5.

(International Standard Bible Encyclopedia, 1939)

Samson

Samson was the one great man produced by Dan, and he seems to have embodied the leading characteristics of the tribe: unsteady, unscrupulous, violent, possessed of a certain grim humor; stealthy in tactics - "a serpent in the way, an adder in the path" (Gen_49:17) - but swift and strong in striking - "a lion's whelp, that leapeth forth from Bashan" (Deu_33:22). Along with Abel, Dan ranked as a city in which the true customs of old Israel were preserved (2Sa_20:18 Septuagint).

(International Standard Bible Encyclopedia, 1939)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
כֹּזֵה וְכֹזֵה עֲשֵׂה לִי מִיכָה וַיִּשְׁכַּרְנִי וְאָהִי-לוֹ לְכֹהֵן:

וַיֹּאמְרוּ לוֹ
שְׂאֵל-נָא בְּאֱלֹהִים וְנִדְעָה הַתְּצַלִּיחַ דְּרַכָּנוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הַלְכִים עֲלֶיהָ:

וַיֹּאמֶר לָהֶם הַכֹּהֵן
לְכוּ לְשִׁלוֹם נֹכַח יְהוָה דְּרַכְכֶם אֲשֶׁר תִּלְכוּ-בָהּ:

וַיֵּלְכוּ חֲמִשָּׁת הָאִנָּשִׁים
וַיָּבֹאוּ לַיִּשָּׁה
וַיִּרְאוּ אֶת-הָעַם אֲשֶׁר-בְּקַרְבָּהּ
יוֹשְׁבֵי-לְבַטַּח
כְּמִשְׁפַּט צְדָנִים
שִׁקְט | וּבִטַּח
וַאִין-מְכָלִים דָּבַר בְּאָרֶץ
יֹרֵשׁ עֶצֶר
וְרַחֲקִים הֵמָּה מִצְדָּנִים וְדָבַר אִין-לָהֶם עִם-אָדָם:

וַיָּבֹאוּ אֶל-אֲחֵיהֶם צָרְעָה וְאַשְׁתָּאֵל
וַיֹּאמְרוּ לָהֶם אֲחֵיהֶם
מָה אַתֶּם:

וַיֹּאמְרוּ

קוֹמָה וְנַעֲלָה עֲלֵיהֶם כִּי רָאִינוּ אֶת-הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹבָה מְאֹד
וְאַתֶּם מַחֲשִׁים
אֶל-תַּעֲצָלוֹ לִלְכֹת לְבֹא לְרִשֵׁת אֶת-הָאָרֶץ:

כְּבֹאֲכֶם תָּבֹאוּ | אֶל-עַם בְּטֹחַ וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם כִּי-נָתַנָּה אֱלֹהִים בְּיַדְכֶם
מִקּוֹם אֲשֶׁר אֵין-נֶשֶׁם מַחֲסוֹר כָּל-דָּבָר אֲשֶׁר בָּאָרֶץ:

וַיִּסְעוּ מִנֶּשֶׁם מִמְּשַׁפַּחַת הַדָּנִי מִצָּרְעָה וּמֵאַשְׁתָּאֵל שְׁש־מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּר כָּלִי
מִלְחָמָה:

וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בְּקִרְיַת יַעֲרִים בְּיְהוּדָה עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵה־דָן עַד
הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אַחֲרֵי קִרְיַת יַעֲרִים:

וַיַּעֲבְרוּ מִשָּׁם הַר־אֶפְרַיִם
וַיָּבֹאוּ עַד־בֵּית מִיכָה:

וַיַּעֲנוּ חַמֶּשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֵלְכִים לְרֹגֵל אֶת־הָאָרֶץ לַיֵּשׁ
וַיֹּאמְרוּ אֶל־אֲחֵיהֶם
הִידַעְתֶּם כִּי יֵשׁ בַּבְּתָיִם הָאֵלֶּה אֶפֹּד וּתְרָפִים וּפָסֶל וּמִסְכָּה
וְעַתָּה דַעוּ מִה־תַּעֲשׂוּ:

וַיִּסְוְרוּ שָׁמָּה
וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית־הַנָּעַר הַלְוִי בֵּית מִיכָה
וַיִּשְׁאַלְוּ לָלוֹ לְשָׁלוֹם:

וְשֵׁש־מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרִים כָּלִי מִלְחָמָתָם נִצָּבִים פָּתַח הַשַּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי־דָן:

וַיַּעֲלוּ חֲמִשָּׁת הָאֲנָשִׁים הַהֲלֹכִים לְרַגְלֵ אֶת־הָאָרֶץ בָּאוּ שָׁמָּה לְקַחוּ אֶת־הַפֶּסֶל
וְאֶת־הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַמַּסָּכָה וְהִכְהִין נִצָּב פָּתַח הַשַּׁעַר וְשֵׁש־מֵאוֹת
הָאִישׁ הַחֲגוּר כָּלִי הַמְּלַחֲמָה:

וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה
וַיִּקְחוּ אֶת־פֶּסֶל הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַמַּסָּכָה
וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם הִכְהִין מָה אַתֶּם עֹשִׂים:

וַיֹּאמְרוּ לוֹ
הַחֲרֵשׁ שָׁיִם־יִדְדֶךָ עַל־פִּיךָ וְלֵךְ עִמָּנוּ וְהָיָה־לָּנוּ לְאָב וּלְכֹהֵן
הַטּוֹב | הָיֹתֶךָ כֹּהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד
אוּ הָיֹתֶךָ כֹּהֵן לְשֵׁבֶט וּלְמִשְׁפַּחַה בְּיִשְׂרָאֵל:

וַיִּטֹּב לֵב הַכֹּהֵן
 וַיִּקַּח אֶת־הָאֹפֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַפָּסֶל
 וַיָּבֵא בְּקֶרֶב הָעָם:

וַיִּפְּנוּ וַיֵּלְכוּ
 וַיִּשְׁימוּ אֶת־הַטֹּף וְאֶת־הַמִּקְנֶה וְאֶת־הַכְּבוֹדָה לְפָנֵיהֶם:

הִמָּה הִרְחִיקוּ מִבַּיִת מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים אֲשֶׁר עִם־בַּיִת מִיכָה נִזְעְקוּ
 וַיִּדְבְּקוּ אֶת־בְּנֵי־דָן:

וַיִּקְרְאוּ אֶל־בְּנֵי־דָן
 וַיִּסְבוּ פָנֵיהֶם
 וַיֹּאמְרוּ לְמִיכָה
 מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתָּ:

וַיִּטֹב לֵב הַכֹּהֵן
 וַיִּקַּח אֶת־הָאֶפֶוד וְאֶת־הַתָּרָפִים וְאֶת־הַפֶּסֶל
 וַיָּבֵא בְקֶרֶב הָעָם:

וַיִּפְּנוּ וַיֵּלְכוּ
 וַיִּשְׂימוּ אֶת־הַטֹּף וְאֶת־הַמִּקְנֵה וְאֶת־הַכְּבוֹדָה לִפְנֵיהֶם:

הֲמָה הִרְחִיקוּ מִבַּיִת מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים אֲשֶׁר עִם־בַּיִת מִיכָה נִזְעָקוּ

וַיִּדְבְּקוּ אֶת־בְּנֵי־דָן:

וַיִּקְרְאוּ אֶל־בְּנֵי־דָן

וַיִּסְבוּ פְּנֵיהֶם

וַיֹּאמְרוּ לְמִיכָה

מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתָּ:

It is instructive after all of this to compare the Testament of Jacob, Gen 49:16–18:

Dan shall judge (root *dyn*) his people
 as one of the tribes of Israel.

Dan shall be a serpent in the way,
 a viper by the path,
 that bites the horse's heels
 so that his rider falls backward.

I wait for your salvation, Yahweh!

(Adapted from RSV.) This poetic (and linguistically archaic) treatment of “Dan” is the mirror image of the prose account of Dan’s instrumentality in heaven’s justice for Micah, on the way to Dan’s own treacherous achievements elsewhere.

וַיֹּאמֶר

אֶת־אֱלֹהֵי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לְקַחְתֶּם וְאֶת־הַכֹּהֵן וּתְלַכּוּ
וּמֵה־לִּי עוֹד וּמֵה־זֶה תֹאמְרוּ אֵלַי מֵה־לָּדָּ:

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־דָן

אֶל־תִּשְׁמַע קוֹלְךָ עִמָּנוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בָּכֶם אַנְשֵׁים מֵרֵי נֹפֶשׁ
וְאִסְפְּתָה נַפְשֶׁךָ וְנִפְשׁ בֵּיתְךָ:

וַיֵּלְכוּ בְנֵי־דָן לְדַרְכָּם

וַיֵּרָא מִיכָה כִּי־חֲזָקִים הָמָּה מִמָּנוּ
וַיִּפֶן וַיֵּשֶׁב אֶל־בֵּיתוֹ:

וְהָמָּה לְקָחוּ אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה מִיכָה וְאֶת־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר הָיָה־לוֹ
וַיָּבֹאוּ עַל־לֵישׁ עַל־עַם שִׁקְט וּבִטָּח
וַיִּכּוּ אוֹתָם לְפִי־חָרֵב וְאֶת־הָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ:

וְאִין מַצִּיל כִּי רְחוּקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבַר אִין־לֵהֶם עַם־אָדָם
 וְהִיא בַעֲמֶק אֲשֶׁר לְבֵית־רְחוֹב
 וַיִּבְנוּ אֶת־הָעִיר
 וַיֵּשְׁבוּ בָהּ:

וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הָעִיר הָזֶה בְּשֵׁם הָזֶה אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוֹלַד לְיִשְׂרָאֵל
 וְאוּלָם לִישׁ שֵׁם־הָעִיר לְרֵאשֻׁנָה:

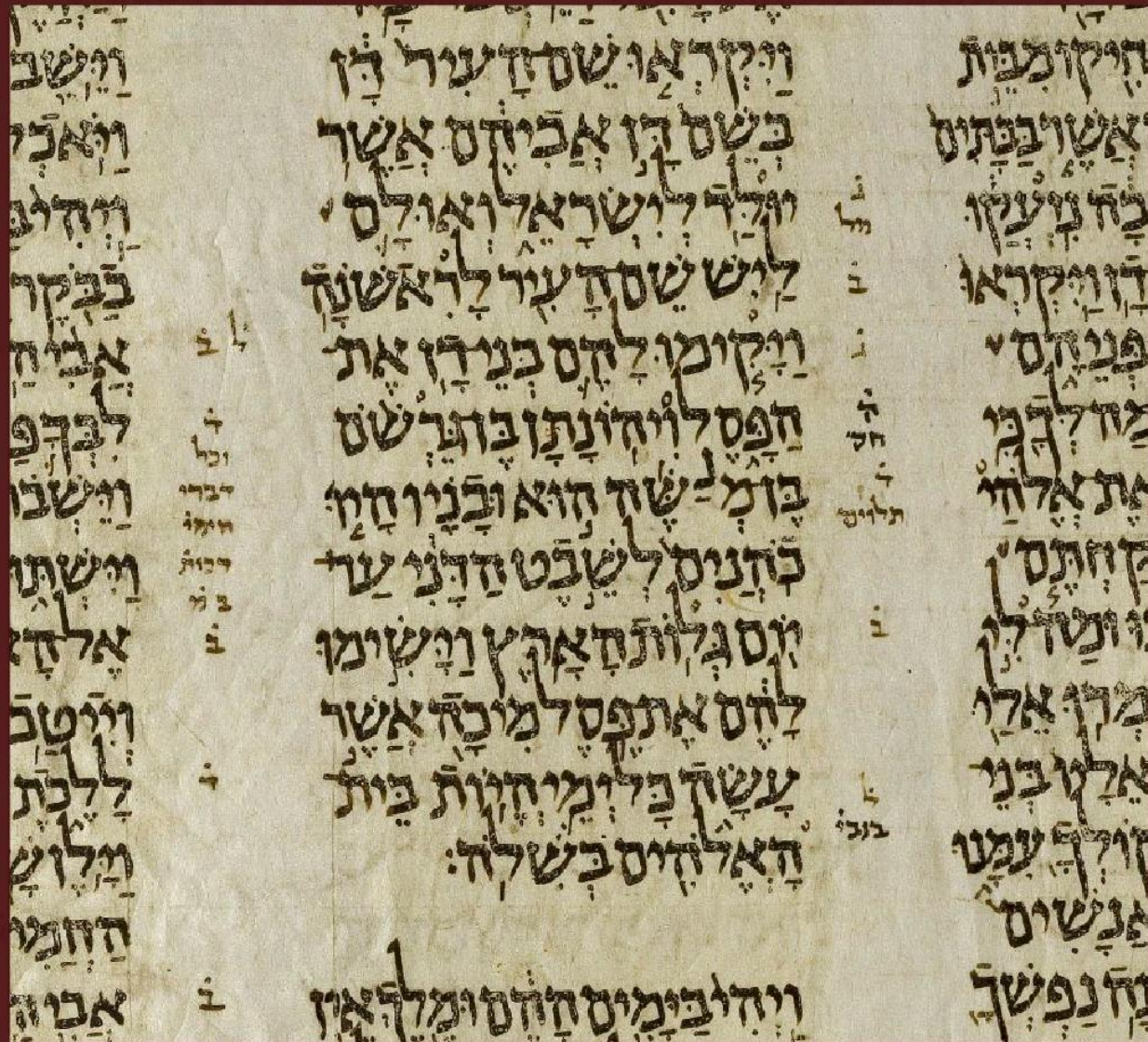
וַיִּקְיֵמוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפֶּסֶל
 וַיְהוֹנְתָן בֶּן־גֵּרְשֻׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כַהֲנָיִם לְשֵׁבֶט הַדָּנִי
 עַד־יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ:

NET Bible note:

⁶⁵ **tc** Several ancient textual witnesses, including some LXX MSS and the Vulgate, support the reading "Moses" (מֹשֶׁה, *mosheh*) here. Many Hebrew MSS have a *nun* (נ) suspended above the name between the first two letters (מְנַשֶּׁה), suggesting the name Manasseh (מְנַשֶּׁה, *m'nasheh*). This is probably a scribal attempt to protect Moses' reputation. For discussion, see G. F. Moore, *Judges* (ICC), 401–2.

וַיִּשְׁיֵמוּ לָהֶם אֶת־פֶּסֶל מִיְכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 כָּל־יְמֵי הַיּוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בְּשֻׁלָּה:

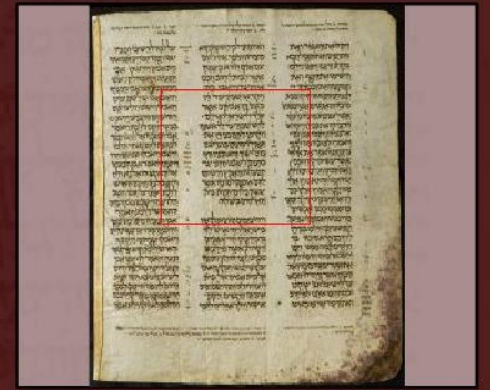

כתר ארם-צובה

The Aleppo Codex

select book from list:

select chapter from list:

slide the bar along the lines to zoom in and out
hold and drag mouse over to explore

reset zoom

zoom image

full screen

previous page

next page

Ben-Zvi Institute, Jerusalem © 2007
website funded by the George S. Blumenthal
digital photography and website by Ardon Bar Hama

Aleppo Codex c. 930 AD

וַיִּקְרָא מִן הַקֶּסֶם בְּנֵיהֶוָה אֶת
הַפֶּסֶק לְוַהֲלוֹתָו בְּדַבַּר שֵׁשׁ
בְּזֶמַר שֵׁשׁ הוּא וּבְנֵי חַמֵּי
בְּהַנִּים לְשֵׁבֶט חַדְנֵי עַד
חֵם גְּלוֹתָה אֶתְּ וַיִּשְׁוֹמוּ
לְחֵם אֶתְּ פֶסֶק לְמוֹכָה אִישׁוֹ
עֲשֵׂה כְּלֵי מִי חַמֵּי בְּיוֹת
הָאֵלֹהִים בְּשֵׁלָה

ה
ה
ה
תלוי

ב
ב

ה
ה
ה
ה
ה
ה

לְיִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּם לְיִשְׂשָׁכָר
הָעִיר לְדָאֲשָׁנָה וְיִקְוִמוּ לָחֶם
בְּנֵדוֹן אֶתְחַפֵּס לְוַחֲוֹנָנוּ בְּדָ
עַל שֵׁם בְּנֵי לֵשָׁה חוּ אֶתְבְּנוּ חֵיוֹ
סְהַנְסֵם לְשִׁבְטֵי חֲדָשׁ עַד וּסְגִלוֹת
הָאָרֶץ וְיִשְׁוֹמוּ לָחֶם אֶתְ
פֶּסֶל מִיבֵה אֲשֶׁר עָשָׂה כְּלִימֵי
הַיּוֹת בְּתֹהֵאֵל הַיּוֹסֵב שְׁלֵחַ

ל
תלום

4

11a

וַיְהִי בְּיָמֵי סָחָדְיָהוּ וּבְמֶלֶךְ אֲמִיזָה 19,1

15

וְאִין מַצִּיל כִּי רְחוּקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבַר אִין־לֵהֶם עַם־אָדָם
 וְהִיא בַעֲמֶק אֲשֶׁר לְבֵית־רְחוֹב
 וַיִּבְנוּ אֶת־הָעִיר
 וַיֵּשְׁבוּ בָהּ:

וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הָעִיר הָזֶן בְּשֵׁם הָזֶן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוֹלַד לְיִשְׂרָאֵל
 וְאוּלַם לִישׁ שֵׁם־הָעִיר לְרֵאשֻׁנָּה:

וַיִּקְיֵמוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפֶּסֶל
 וַיְהוֹנְתָן בֶּן־גִּרְשֻׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כַהֲנָיִם לְשֵׁבֶט הַדָּנִי
 עַד־יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ:

When was this phrase written? →

וַיִּשְׁיֵמוּ לָהֶם אֶת־פֶּסֶל מִיְכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 כָּל־יְמֵי הַיּוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בְּשֻׁלָּה:

וְאִין מַצִּיל כִּי רְחוּקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין־לֵהֶם עִם־אָדָם
וְהִיא בַעֲמֶק אֲשֶׁר לְבֵית־רְחוֹב

וַיִּבְנוּ אֶת־הָעִיר
וַיֵּשְׁבוּ בָהּ:

Verses 28b–29 and 30b interrupt the flow of the narrative and are best understood as historical comments in the Deuteronomic (late preexilic) edition of the book.

Robert G. Boling, *JUDGES* (The Anchor Yale Bible; New Haven: Yale University Press, 1974), 265.

וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוֹלֵד לְיִשְׂרָאֵל
וְאוּלָם לִישׁ שֵׁם־הָעִיר לְרֵאשֻׁנָה:

וַיִּקְיֻמוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפֶּסֶל
וַיְהוֹנְתָן בֶּן־גִּרְשֻׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כַהֲנָיִם לְשֵׁבֶט הַדָּנִי
עַד־יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ:

When was this phrase written? →

וַיִּשְׁיֻמוּ לָהֶם אֶת־פֶּסֶל מִיְכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
כָּל־יְמֵי הַיּוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בְּשֻׁלְהָ:

וְאִין מַצִּיל כִּי רְחוּקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבַר אִין־לָהֶם עַם־אָדָם
וְהִיא בַעֲמֶק אֲשֶׁר לְבֵית־רְחוּב
וַיִּבְנוּ אֶת־הָעִיר
וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ:

וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוֹלַד לְיִשְׂרָאֵל
וְאוּלַם לִישׁ שֵׁם־הָעִיר לְרֵאשִׁנָּה:

וַיִּקְיֵמוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפֶּסֶל
וַיְהוֹנְתָן בֶּן־גֵּרְשֻׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו הָיוּ כַהֲנָיִם לְשֵׁבֶט הַדָּנִי
עַד־יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ:

The narrator's point is that throughout the period of the judges the cult site at Dan functioned as an apostate challenge to the true worship of Yahweh. The final note reiterates that this center was of human design from start to finish. Micah had made the image, and the Danites had set it up for themselves.

וַיִּשְׁיֵמוּ לָהֶם אֶת־פֶּסֶל מִיכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
כָּל־יְמֵי הַיּוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בְּשֵׁלָה: